

DELAVEC

Glasi Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 6/II.
Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din,
celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Usodna zmota.

Vsaka vojna razburka duhove, tem bolj jih je še razburkala ravno kar minula svetovna vojna, ki je bila največja, kar se jih je kdaj na svetu vršilo.

Zmede, ki jih je povzročila, so postale še smešne, če bi ne bile obenem tako krvavo tragične. Doživeli smo slučaj, da so mnogo zamenjavali socializem s samaritanstvom in ravno kar moramo preživljati slučaj, da se izdaja za komunistični človek, ki sedi v upravnem svetu dveh velikih beograjskih bank. Večje zmede od teh si pač ne moremo misliti.

V te zmede pa niso zabredli le posamezniki, temveč kar cele skupine in stranke.

Še pred dobrim letom smo slišali nauk, da se bo dalo več osvobodit s puško in bombo. Skušali bomo dokazati, kako zgrešen in pogubonosni je ta nauk.

Kapitalizem vzdržuje svojo oblast z militaristično silo, ki jo imenujemo — armada.

Tisočletja se armade že izpopolnjujejo — odpravljajo razne nedostatke, izboljšavajo svoje orožje in vezbajo svoje častnike in vojake po najmodernejših in vsestransko preizkušenih metodah. Militarističen stroj se je v svetovni vojni izkazal kot brezhiben in neprekosljiv. Kot pravi čudež bi navedli dejstvo, da se armade niso skoro nikjer upirale moritvi, čeprav se je slehernemu vojaku gabilo to početje.

Če bi se delavstvo poslužilo za svojo osvoboditev enakega orožja, kakor se ga poslužuje kapitalizem, bi bilo to orožje v najboljšem slučaju enakovredno s kapitalističnim.

Pomisliti na moramo, da če bi se že posrečilo delavstvo oborožiti, bi bila taka armada brez potrebnih strokovnjakov, disciplina bi bila pomanjkljiva in kar je glavno bi ta armada v svoji izurjenosti pošteno šepala.

Morda bo kdo ugovarjal, da se je v Rusiji vključ vsemu upostavila dobro disciplinirana in tehnično dobro opremljena armada. Tu je treba pripomniti, da proti ustvaritvi armade v Rusiji, od strani kapitalistov ni bilo nikakršnega odpora. Kdor bi v drugih Evropskih deželah skušal oborožiti delavstvo, bi prišel takoj ob začetku v spor s kapitalisti in njihovo armado, dočim v Rusiji ta kapitalistična armada sploh ni eksistirala, ker je poražena od zunanega sovražnika bežala na vse strani ter metala orožje od sebe.

Pa ne glede na vse to trdimo mi, da je za boj proti kapitalizmu treba boljšega orožja kot ga ima on sam, to že iz enostavnega razloga, ker kapitalizem v deset

in desetletjih utrjenih pozicijah svoj položaj le brani, dočim ima delavstvo vlogo napadalca.

Napadalec pa, če hoče premagati sovražnika, ki se nahaja v dobro utrjenih pozicijah, mora imeti mnogo boljše orožje kot nasprotnik.

Delavstvo ima na razpolago vse boljše orožje, kot so puške in kanoni, to orožje se imenuje:

delo.

Če hočete napraviti puško, je treba dela. Če hočete viliti top, je treba dela. Če hočete prevažati vojaštvo ali živila, je treba zopet dela.

Brez dela bi svet izumrl.

To delo pa imajo v roki delavci, s tem delom žive cel svet in, če prenehajo delati, bi ne rastle živice, bi se ustavila železniška kolesa, ustavili rudokopi, prenehale električne centrale, prenehalo bi se skrajka vse, kar današnje družbo vzdržuje.

Kaj bi v takem slučaju pomagale puške?

Ako je delo tisto sredstvo, ki živi svet, zakaj bi tudi svetu ne vladalo?

To vprašanje si zastavimo, pa se bomo izognili marsikaterih zmot. Obenem se bomo pa zavedli silnega orožja,

ki ga imamo v rokah, če ga znamo uporabiti.

To orožje je jačje od vsega drugega, zato se moramo tega vedno zavedati in vedno stremeti, da organiziramo delo tako, da se bo delalo takrat, kadar bo to naša volja, in da se bo delo ustavilo točno takrat, ko bo zopet naša volja.

Ko bomo to organizacijo izvedli do popolnosti, bomo obenem z njo priborili tudi pravičnejši svet.

Oni, ki so bili na napačnem potu, naj to svojo napako hitro odpravijo. Vedo naj, da s tem, ker so učili krive nauke o puškah in bombah, da so z njimi delavstvu nudili tako slabo orožje, ki je v primeri z delom v razmerju žepnega nožička proti — kanonu.

Taki krivi nauki so za delavstvo bolj škodljivi, kot kapitalizem sam, kajti ti nauki vzemajo delavstvu iz rok ono orožje, s katerim je edino mogoče kapitalizem premagati.

Zato je treba najprvo pobiti krive nauke, da pridemo do pravega orožja, s katerim zrušimo kapitalizem in ustvarimo socializem.

Ta članek naj pa služi tudi za odgovor na osebne napade proti vodilnim sodrugom naših strokovnih organizacij.

Mi se z blatom ne bomo borili, temveč z uma svetlim mečem!

Kdo bo zmagal?

Višja delavska šola v Belgiji.

Ko so ustanovili delavsko izobraževalno centralo v Belgiji, so obenem sklenili ustanoviti delavsko šolo. Vsled svetovne vojne se je ustanovitev zavlekla do oktobra 1921.

Do sedaj je v Belgiji v prvotnem puku socialističnega strokovnega tečaja manjkal osrednji organizem s smotrenim in obsežnim programom, ki bi prevzel nalogo zbrati mlade delavce in delavke, jih izuriti in pripraviti za aktivno udeležbo v delavskem pokretu. Osvojitni boj delavstva se razvija v tako različnih oblikah in igra v življenju družbe tako silno odločilno vlogo, da je neobhodno potrebno k delu pritegniti čim več sil.

Ne gre zato, da bi se podal v takšni šoli vseučiliški pouk, ni treba v delavski šoli vzgojiti učenjakov, marveč, moške in žene se morajo izobraziti tako, da bodo družili idejo in dejanje, in da zadobe višjih pojmov o teh vprašanjih.

V tem duhu je prepojen učni načrt in ves ustroj šole. Vzgoja v tej šoli stremi za tem, da vzgoji v učencih smisel za socialni red, lepoto in zdravje.

V šoli so kopeli, velike knjižnice in čitalnice, park, vrtovi za zelenjavo, ka-

tere obdelujejo učenci, naprave za gojenje domače živine, dvorana za ročni pouk, igrišče itd. Vsa domača dela opravljajo učenci sami. Enako vzdržujejo sami disciplino. Izkušeni ni. Duh, v katerem se vodijo kurzi, omogočuje najtesnejši stik učencev z učitelji.

Z največjo skrbnostjo izbrane učne moči so vzete deloma iz delavskih organizacij, deloma iz vseučiliških krogov.

Učna snov obsega narodno gospodarstvo, delavsko zakonodajo, zgodovino socialnih in gospodarskih šol, občinsko in državno politiko ter socialno zavarovanje.

Upošteva se tudi pouk v godbi, umetnosti in književnosti, zdravstvo, pravoznanstvo in delavski pokret. Dalje obstaja tečaj o statistiki, upravnih vprašanjih in urejanju časopisov. Obiskujejo se tudi tvornice in socialna podjetja. Tečaji trajajo šest mesecev. Z ozirom na majhen prostor sprejemajo za sedaj le po 30 učencev. Stroške pokrivajo strokovne, zadružne in politične organizacije, katere pošiljajo svoje najnadarjeneje člane v ta prekoristni tečaj.

Iz tega poročila vidimo, da so se belgijski sodrugi že dvignili do tega, da si zgrade trden temelj za svoj pokret. Vseovsod, kjer delavsko gibanje ni naslonjeno na izobražene zaupnike, je celo gibanje od danes do jutri.

To opazujemo tudi pri nas. Mesto, da gradimo naše organizacije na trdno podlago, se pa vrši vsa agitacija okoli dnevnih vprašanj.

Po navadi je stvar taka, da naše organizacije izrabijo položaj pred mezdnim gibanjem ter privede večino v podjetju zaposlenega delavstva v organizacijo. Ko je pa gibanje končano, je pa prva skrb teh novih članov, kakšen vzrok bi navedli, da opravičijo svoj zopetni izstop iz organizacije. Organizacija zopet lepo zaspi in ko je treba novega mezdnege gibanja, se pa začne stvar iznova. Koliko moči imajo take organizacije se po tem lahko sodi.

Take stvari se pa dogajajo le vsled tega, ker organizacije ne slone na idej-

nem temelju, na spoznanju, temveč na koristolovstvu. To se pa ne bo prenehalo prej dokler ne vzgajamo svojega članstva, predvsem pa še zaupnike.

Dosedaj so dobili naši zaupniki le ob priložnosti kongresov nekoliko globokejši vpogled, na še tukaj smo vse preradi hranili z denariem ter zaključili kongres ravno takrat, ko so se začele razvijati stvarne debate pri katerih se širi duševno obzorje delegatov.

Hraniti denar pri tem, da odrekamo zaupnikom izobrazbo, je ravno isto, kakar če kmet seme, mesto da ga vseje, hrani doma v žitnici.

Da bomo morali s tem načinom radikalno prenehati, je jasno, zlasti še na sedežu central bo treba storiti vse, da poglobimo znanje našega članstva, predvsem pa odbornikov.

Ako hočemo imeti trdne organizacije, jim moramo dati trdne podlage, ta je pa v znanju.

A. L.: V boju za enotno fronto proletariata!

Jugoslovanska buržoazija izdala »Obznano« s kojo je na protizakonit način razpustila precejšnje število strokovnih organizacij, ker so se nazivale »komunistične«. Teh dobrot je bil proletarijat v Sloveniji deležen zlasti v rudniških revirjih, dasiravno je bilo članstvo o komunistični politiki popolnoma neorientirano. Mnogo izmed zaupnikov je šlo le za tem, da dobi strokovno gibanje bolj radikalno smer, ker so se zavedali, da se z rokavicami ne da ničesar doseči. To zadnje je bil ves komunizem, kaiti o pravem komunizmu ni bilo niti govora.

Temu je sledilo mnogo članov strokovnih organizacij, predvsem oni, ki so želeli, da bi bil proletarijat v 24 urah rešen svojega trpljenja in prokletstva. Vsi taki so se zbrali okrog CRSV (Centralno radniško sindikalno veče), ki je imelo svoj sedež v Beogradu: Istotam je bil tudi sedež CPVKPJ (Centralno Part. Veče Kom. Part. Jugoslavije) — bila sta to dva faktorja v enem telesu. Razumljivo je tedaj, da se je vsak tak nepoučen član strokovne organizacije smatral s svojim radikalizmom že za izrazitega komunista. Temu se ni bilo čuditi, vsaj tiste organizacije niso imele naloga, da članstvo poučijo v strokovnem vprašanju, marveč so zasledovale le politične cilje. N. pr. pri nas v Sloveniji so izdajale samo politične liste kot strokovno glasilo, v katerih so blatili poštene voditelje strokovnih organizacij, med drugim so udarili tu pa tam tudi po konzervativcih, ki so škodovali razvoju v strokovnem pokretu.

Ko so stopili združeni komunisti prvokrat v akcijo pri železničarjih in napravili splošno železničarsko stavko, so doživeli poraz. — Nekateri voditelji so zbežali, ker so se ball kazni meščanskega sodišča.

Ko so tisti ljudje spoznali, da za strokovno gibanje niso sposobni, so se vrgli na politično polje, ki je bilo v tistih časih plodonosno, ker je bil proletarijat še zmeden, a socialistično še ne vzgojen. Temu so sledile državnozborske volitve, kar je bil edin njihov spas, da postanejo poslanci. Nato so sledili atentati, (ki jih socialisti obsojamo). Po atentatih je sledilo maščevanje buržoazije, katera sedi na vladi. Vlada pa je napravila temu komunizmu konec s tem, da je rekla to so ilegalne organizacije in se razveljavijo.

Tukaj je bil zopet drug poraz v politiki. Oba poraza pa je pripisovati nezmožnosti vodilnih sil na eni in nepoučeni masi na drugi strani. V teh dveh porazih je jasen dokaz, da je treba za vsako gibanje predvsem temeljne podlage to je izobrazbe, poleg izobrazbe pa še morale članstva in voditeljev.

Če bi bilo članstvo, ki se je nazivalo »komunistično« imelo dovolj temeljnih naukov o socializmu potem smo prepričani, da bi se buržoaziji ne bilo posrečilo z »Obznano« ves delavski pokret pregnati, pa, če bi se tudi nazival komunističnega. Ker je pa temeljnih naukov manjkalo, se je zgodilo to, kar je bilo pričakovati.

Kaj so posledice vsega tega? Kdo trpi? Kdo ima škodo? Na to vprašanje bo prav lahko odgovoril vsak, ki je odkritosrčen. — Mnogo jih je še, ki tega ne marajo razumeti. To so zlasti oni, ki hočejo v kalnem ribariti in poskušajo delavski pokret podirati in ga spodjedati kakor črv steblo močnega drevesa. Ti ljudje nočejo ničesar slišati o porazu, ki ga je nespametna taktika in brezglava komunistična politika doživela v strokovnem pokretu širom cele Jugoslavije.

Po porazih je sledil zakon o »zaščiti države«, ki je nad vse reakcionaren, ki ga bo pa mogoče odpraviti le z enotno organizacijo proletariata po celi državi. Enotne organizacije pa ljudem, ki gredo za tem, da delajo kapitalistom usluge niso po volji. Take ljudi je treba spoznati, ker so krivi vsega preganjanja delavstva, ki so krivi nešteti porazov, zaradi katerih proletarijat silno trpi. Nekaj izmed takih se je zbralo okrog »Delavskih Novic«, ter operirajo z geslom proč s politiko iz strokovnih organizacij in kličejo enotno fronto proletariata. Za em osamljenem lističem, ki je vse drugo samo delavski ne, se pa skrivajo tudi ljudje, ki so največ krivi razkola in poraza proletariata v Sloveniji. Naš boj za enotno fronto proletariata mora iti za tem, kakor je sklenil pokrajinski strokovni kongres v Ljubljani dne 24. marca. Kdor hoče ujedinjenje in enotno fronto, se naj pred vsem organizira v razredni organizaciji, potem se naj ravna po pravilniku iste. Zagotovljen naj bo vsak tak, da kadar bodo vsi dosedaj še neorganizirani pristopili k organizacijam potem je enotna fronta tu.

Plenarna seja lesnih delavcev Jugoslavije v Zagrebu.

Dne 28. in 29. junija se je vršila v Zagrebu precej burna plenarna seja lesnih industrijalcev Jugoslavije. Odkrito povedano, zvedele so se marsikaterne nerednosti in se more le odobravati, da se prišle ta na dan, kjer je bilo treba.

Želja vseh delegatov je bila ena, da se že skoro pride do popoldne konsolidacije tisočglave armade lesnega delavstva. Zapreko, da do tega ni prišlo, so delale le še nekatere osebne sovražnosti.

Po dolgem razpravljanju se je sklenilo, da naj se izvoli nekaj pripravljalni odbor, kateri naj izdela konkretne predloge, ter jih predloži plenumu v odobrenje. V ta pripravljalni odbor so bili soglasno izvoljeni: za Hrvatsko in Slavonijo: Jaklin, Vodošek, Bosno in Hercegovino: Fatna, Srbijo: Predojevič, Slovenijo: Bradeško.

Nato je podar sodrug Novak blagajniško poročilo. Prometa je bilo v celoti preko milijon kron. Prečital je tudi predlog uprave, kateri pa ni bil sprejet, zavrnjen je bil za toliko časa, dokler se položaj popolnoma ne razčisti. Zatem je prišlo čitanje resolucije, katero je izdelal pripravljalni odbor. Sprejeta je bila soglasno in se glasi:

Resolucija

sprejeta na sestanku delegatov lesnih delavcev Jugoslavije:

1. Vsi delegati stoe na stališču ujedinenega pokreta Jugoslavije, in ta naj se izvrši čimpreje. Napravijo naj se pravila po sporazumu, ter naj se dajo v potrjenje kompetentnim oblastem.

2. Dokler se pravila ne sestavijo, naj vsaka pokrajina deluje na svojih dosedanjih.

Glede internacionale, naj stoji vsaka pokrajina na svojih predvojnih principih. Odstranijo se le tedaj, kadar dobi Savez drvod. rad. svojo legalno moč.

3. Ustanovi naj se skupni stavkovni zaklad po sporazumu vseh pokrajin in naj stopi v veljavo z dne 1. septembra 1922. Do tedaj pa naj se posamezne pokrajine v slučaju stavk podpirajo med seboj z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Za stavkovni fond, naj se pripravi pravilnik sporazumno, ter uredi potrebno za nadaljnje delovanje. Izdajati, naj se prične list »Drvodjelnik«, katerega naj prejema vsak član tedensko, piše pa se naj v vseh jezikih, kateri se uporabljajo v državi.

Zborovanje smo zapustili z veselim srcem, ter si segle v roke, da gremo s podvojeno silo na delo, da spravimo organizacijo lesnih delavcev na višino, na katero spada. V boju živimo in v boju umremo to bodi naše geslo. Sodrugi, prvi korak k medsebojnemu zblizanju je napravljen, sedaj bo treba le še pridno delati in stavba bo v kratkem dovršena. Razvije naj se živahna agitacija, da pride zadnji naš trpin v bojne vrste, ker na krožniku nam ne bo nihče prinesel toli zaželjene svobode, temveč treba bo še hudih bojev in le, če bomo skupno delali eden za vse in vsi za enega je uspeh zagotovljen. Ozmimo se na druge narode, kateri so se borili tisočletja za svojo popolno neodvisnost in tako vztrajati moramo tudi mi. Naša moč, naj se okrepi in naj ne zaostaja za drugimi.

Živel Savez drvodeljskih radnika Jugoslavije

Opomba uredništva: Zmota je, če kdo trdi, da se zedinjenje dosedaj ni izvedlo radi osebnih sovražnosti Zedinjenje je bilo nemogoče zato, ker so hoteli eni na sever, drugi na jug. Ogenj in vodo se zediniti ne da, zato moramo stremiti pred vsem za tem, da zedinimo najprvo vse tiste, ki hodijo ena k a pota.

V našem slučaju je treba zediniti pred vsem vse lesne organizacije v državi, ki so priključene Glavnemu delavskemu savezu Jugoslavije v Beogradu. Pri tem opozarjamo na sklep letošnjega strokovnega kongresa v Tivoli, in na pravilnik G. D. S. J., ki je bil priobčen v drugi in tretji številki »Delavca«.

Pravilnik z dostavki referenta (S. Tokana) in sklep tivolskega kongresa je obvezen za vse organizacije, ki so učlanjene v Strokovni komisiji, seveda tudi za Osrednje društvo lesnih delavcev.

Ideja zedinjenja je pravilna in lepa, paziti moramo, da ne napravimo takega zedinjenja, ki bi povzročilo razcep v lastni organizaciji.

Informirali se bomo o podrobnostih te konference in bomo potem pojasnili lesnemu delavstvu, kako je s stvarjo.

Iz organizacij.

STROKOVNA KOMISIJA.

Zbirka za stavkujoče kovinarje v Celju.

V prihodnji številki »Delavca« bomo objavili vse, ki so bile nabrane za kovinarsko stavko v Celju.

Če ima kdo še kak znesek, katerega še ni obračunal naj ga mišno pošlje. Zneski, ki do pondeljka 10. t. m. ne bodo odposlani ne bodo mogli biti objavljeni.

Da ne bo torej zmešnjave in da bo javnosti čim bolj omogočena kontrola, prosimo še enkrat vse, ki so nabrali, da store svojo dolžnost, ter obračunajo.

KOVINARSKA STROKA.

Ker določa višino selitvene podpore centralni odbor, je treba vsak slučaj preselitve naznani centrali takoj ko član odpove službo.

Vse preselitvene podpore, katere bodo izplačane pred odobrenjem centralnega odbora, se ne bodo priznale. — Tajništvo O. D. K.

BLAGAJNIKI IN ZAUPNIKI POZOR!

V soboto, 8. julija poteče 27. teden. Člani, kateri imajo plačane prispevke samo do 19. tedna, morajo ta teden vplačati, sicer izgube članske pravice.

Podpore vseh vrst se smejo izplačevati le članom, ki imajo vplačani 18. letošnji teden. Ako nima član vplačano do tekočega, to je 27. tedna, naj se mu manjkajoči prispevki odračunajo od podpore.

Dopisi.

Zabukovca. Zdi se nam potrebno, da se tudi mi enkrat zopet oglasimo v »Delavcu«, da bodo naši sodrugi tudi o nas kaj izvedeli. Kakor znano, smo pri nas cepljeni v tri struje. Naše plače so pa še vedno v isti višini, v katero jih je spravila »Unija slovenskih rudarjev«, kljub temu, da je draginja pri nekaterih stvarih narasla nad sto odstotkov. Mesa si zamore tu rudar le redkokdaj privoščiti. Nekateri sodrugi, hoteč si izboljšati svoj gmočni položaj, hodijo tudi ob nedeljah na delo, čeravno vedo, da je rudar najbolj potreben nedeljskega počitka. Začuden smo pogledali, ko je nedavno pisal »Novi čas«, da imamo rudarji v Zabukovci dokaj boljšo plačo, kot trboveljski. Resnica pa je, da smo v mnogih ozirih na slabšem. Iz borega zaslužka si moramo kupovati še razsvetljavo, katere trboveljskim rudarjem ni treba. Čemu bi tajili našo bedo, ko vemo, da se s trboveljski-

mi rudarji vred nahajamo v jako slabem položaju.

Kakor g. Westen, tako tudi rudarski glavár g. Strgar in ravnatelj trboveljske premogokopne družbe ne priznavata nobene organizacije. Prepričani smo, če bi imeli rudarji močno organizacijo, kot je kovinarska, bi z njo prisilili tudi ravnatelja Strgarja in trboveljsko premogokopno družbo, da bi jo končno le priznala. Prav tako kot jo je končno priznal g. Westen.

Vse pa, ki jim je ležeče na tem, da si izboljšamo svoj položaj, pozivljamo na delo za splošni blagor, ker le z močno organizacijo nam bo mogoče kaj doseči.

Svarimo pa vse neorganizirane rudarje, ki nameravajo v Nemčijo, naj ne potujejo tja, ker se je že nešteto krat zgodilo, da so rudarji ustavili delo za toliko časa, dolder podjetnik ni odpustil od dela na novo sprejetega, neorganiziranega rudarja. Če vam je torej na tem, da si uredimo razmere doma, vsi v organizaciji in na delo za splošni blagor in korist!

Pozor ljudje božji! Kdor nima dar jezika, naj se poda v tovarno »Slograd«, ker tam odločujejo »šepetavci«, kateri bi baje najraje celemu svetu vladali, pa žal do sedaj se jim še ni posrečilo. Tu tudi ni treba znati delati, ampak le šepetati gospodj na ušesa. Delajo naj samo organizirani delavci. Organiziran biti je velik pregrešek po tovarniškem redu, kar dokazuje, da drug za drugim zapuščajjo tovarno. Šepetavci pa obstojajo jako dobro. Lahke službe na ponudbo. Vsi v tovarno »Slograd«.

Objave in zahvale.

NE POTUJI!

Delavstvo K. J. D. na Jesenicah se nahaja v mezdnem gibanju. Kovinarji in stavbinjski delavci naj na Jesenice ne potujejo.

Vse dalavsko časopisje prosimo, da to notice ponatisne.

Blečovar. V stavki se nahajajo mlinarji tukajšnje tvrde »Smev«. V stavko je pognal delavce podjetnik sam, ker ni hotel ugoditi v povišanje mezde.

Zagreb. Ze tretji teden se nahajajo tapetarski in dekoracijski delavci v stavki. Bore se za zboljšanje plače, katera je tako minimalna, da se z njo niti umreti ne more, še manj pa živeti.

Delodajalci jim groze, z importiranjem tujega delavstva.

Opozorjamo delavstvo, da nihče ne potuje v ta mesta, posebno še da nihče ne nasede zagrebškimi tapetarskim mojstrom.

Zahvala. Podpisana se najiskroneje zahvaljujem podružnici mizarjev v Ljubljani za naklonjeni mi znesek K 110. — Helena Jeras.

Razno.

Minimalne mezde.

V Argentini so se ustanovili pred kratkim zakonito priznani uradi, ki določujejo najnižje (minimalne) mezde, ki jih mora delavec sprejemati. Ker so od teh uradov določene minimalne mezde višje, kakor so bili dosedanj za služki so začeli ameriški kapitalisti velikansko akcijo na odpravo teh uradov.

Boj za odpravo sličnih uradov se vrši tudi na Angleškem. Delavstvo nekaterih industrij ina že določene minimalne mezde. Podjetniki so pa hoteli odpraviti vsake mezde, a so popolnoma podlegli. Sedaj streme za tem, da preprečijo določitev najnižjih mezd vsaj v industrijah, katere še nimajo določenih minimalnih plač. — Na čelu kapitalistom Avstralije, v boju proti minimalnim mezdam, stoji avstralski ministrski predsednik. Po njegovem mnenju se delavske plače prepočasno in v neznosni meri znižujejo.

Severo ameriški lastniki železnic so se izognili minimalnim mezdam na zvit način.

Ker določa transportni zakon iz leta 1920, vključno večkratnemu znižanju, višje mezde železničarjem, kot so običajne mezde v ostalih industrijah, so ta zakon na sledeči način obšli: Večino dela so oddali privatnim podjetnikom, kateri niso vezani na minimalne mezde ter od-

pustili precejšen del železničarjev. Ti podjetniki sprejemajo sedaj odpuščene železničarje zopet v delo seveda z znižanimi plačami.

Iz tega je razvidno da so minimalne mezde, četudi so določene s sodelovanem in pod vplivom kapitalistov, in četudi zadostujejo samo za najnujnejše življenske potrebe, še vedno višje mezde v takozvani »prosti konkurenci«.

Dividende — petrolejskih — akcij.

Četudi je produkcija olja vsled gospodarske krize, posebno pa vsled nazadovanja plovbe v letu 1921 mnogo trpela, so dobički petrolejskih družb izredno veliki. Tako je izplačala družba »Mexikan-Eagle« dividende za leto 1921 »samo« 30 procentov (lansko leto 40 procentov), angleško perzijska družba, katere večino delnic ima angleška družba, 15 procentov (lani 30 procentov), angleško-egiptovska družba 15 procentov (v letu 1920 samo 10 procentov). Zadnja je vključ slabi konjunkturi dividende celo zvišala.

Lep napredek je to, Dividende kapitalistom narasčajo, delavske plače se pa znižujejo.

Zadnji čas je že, da se delavstvo spametuje, da se neha cepiti, ter da si upostavi enotne organizacije.

Podaljšanje delovnega časa na Nizozemskem.

Nizozemski parlament je 11. in 18. maja sprejel zakon, kateri je spremenil delavsko pravo iz leta 1919. Takrat se je sklenil 48urni tednik ali 8urni dnevni delavnik. Sedaj so uvedli 48urni tednik in 8 in pol dneveni delavnik. Minister sme dovoliti tudi izjeme, če so z njimi zadovoljni delodajalci, in delojemalci, toda v takih slučajih delavna doba v enem letu ne sme prekoračiti 2500 ur. S tem zakonom je delavstvo na Nizozemskem nazadovalo, toda gospodarji še niso zadovoljni in delajo za uvedbo 10urnega delavnika. Predlagali so že uvedbo 2800 urnega delavnika na leto.

Državne gospodarske šole so pričeli ustanavljati meseca maja v Nemčiji. Sprejemajo se vse osebe, ki imajo vsaj ljudsko šolsko izobrazbo in, ki že več časa delajo. Med drugim se na teh šolah uči narodno gospodarstvo, pouk o delu in obratu, zgodovina strokovnih društev, socialna politika, delavsko in gospodarsko pravo, država in družabni pouk, nemška državna in občinska ustava. Prvi šoli so ustanovili v Berlinu in Düsseldorfu. Tečaj traja 10 mesecev. — Kje smo še mi ubogi balkanci.

Ustanovitev ženske delavske organizacije v Angleški Indiji.

Voditelji angleških strokovnih organizacij so pred meseci sklenili ustanoviti zvezo delavk. Sklep se je izvedel 5. marca t. l. na velikem shodu delavk na Bombayu, na katerem so sklenili resolucijo, katera povdarja:

Z ozirom na sedanje zaostalo stanje organizacije delavk in glede na strašne stanovanjske pogoje delavk, vsled česar ni mogoče delavkam vzgojevati in nadzorovati svojih otrok; ker so plače nizke in splošni delavni pogoji slabi so se bombayske delavke sklenile organizirati z namenom, da se bodo poslužile vseh primernih sredstev, ki morejo indijskim delavkam izboljšati njihove življenske pogoje. Za tajnico je bila izvoljena sodružnica Upson, Atiya Begum, ki pripada znani indijski rodbini. Opozarjala je na zgodovinsko važnost dne, ko se ustanavlja organizacija indijskih delavk. Plače indijskih delavk so tako slabe, da si jih morajo izboljšavati s prostitucijo. Delavni pogoji so taki, da jih ni mogoče popisati. Delavka ne pozna nobenega rodbinskega življenja. Pred kratkim je neki vladni uradnik ugotovil, da je stanovalo v Bombayu v malem prostoru 30 ljudi skupaj, med katerimi se je nahajala ena porodnica in dve ženski, ki sta čakali na porod. Dejansko je usoda indijskega delavstva najtrša na celim svetu.

To poročilo je pisal seveda Anglež, ki gleda na razmere angleškega delavstva. Nam Jugoslovanom je pa znano, da tudi v nekaterih naših krajih ni mnogo boljše.

Tedenski pregled.

V Ljubljani, dne 6. julija 1922.

Svetovna politika je na vjever na mirnih in tihih potih. Vendar pa se bijejo za kulisami neizprosnih boji za svetovni trg. Interese sfer se se tako zblizale, da se je vsak čas bati udarca. Kapitalistični interesi se tarejo, in ako pride do katastrofe, bodo zopet trpeli milijoni in milijoni delavnega ljudstva. Kapitalistične države so na preži kako živeti. Skrbno opazujejo in proučujejo svoje sosede, da bi odkrili na njih šibke strani, kjer bi jih v danem momentu lahko na-

